

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.010/2018/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Kisházi János ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a dr. Butor Ágnes ügyvéd (címe) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében az Egri Törvényszék 2.P.20.984/2016/14. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 6350 (hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes 2007. június 25. napján hitelkérelemmel fordult az alpereshez, amelyben egy személygépjármű vételárának kiegyenlítéséhez 4 185 000 Ft svájci frank alapú kölcsönt kért oly módon, hogy a kölcsönösszeget 120 hónap alatt havi részletekben fizeti vissza, az ügyleti kamat változó, az induló ügyleti kamatláb évi 10,65%, az induló teljes hiteldíjmutató (THM) pedig 11,19%. A felperes a hitelkérelmet az autókereskedéssel foglalkozó **X Kft. e-i** telephelyén a kereskedő segítségével töltötte ki, és annak mellékleteként aláírta „A kölcsönszerződés feltételei svájci frank alapon” megnevezésű okiratot is, amely az alperes által alkalmazott általános szerződési feltételeket tartalmazta (a továbbiakban: ÁSZF). A hitelkérelem szerint a kérelmező elolvasta és tudomásul vette az ÁSZF-ben foglaltakat, valamint azt, hogy az alperes a devizaalapú kölcsön adóst érintő kockázatait - különösen az árfolyamkockázatot és annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatását - az ÁSZF VIII. fejezetében tárta fel.

Az ÁSZF I.2. pontja értelmében a kölcsönszerződés érvényes létrejöttéhez - egyebek mellett - az szükséges, hogy a bank a hitelkérelmet elfogadja.

Az ÁSZF II.2. pontja szerint az adós a kölcsönösszeg átutalásának napjától a kölcsöntartozás megfizetésének napjáig kamatot és árfolyam-különbözetet köteles fizetni. A szerződéskötéskor érvényes, az árfolyamváltozás hatását nem tartalmazó kamatlábat (báziskamatláb) és a teljes hiteldíjmutató éves százalékban meghatározott értékét a hitelkérelem tartalmazza. A bank a kölcsön összegének átutalása után törlesztési tervet

bocsát az adós rendelkezésére. A törlesztési terv tartalmazza a szerződéskötés időpontjában érvényes kamatlábat (báziskamatláb), az ennek alapján számított havi törlesztőrészeket (bázisrészeket), a folyósítás napján érvényes, az Y Zrt. által közzétett, magánszemélyekre megállapított hivatalos HUF/CHF deviza vételi árfolyamot (bázisárfolyam) és az egyes törlesztőrészek megfizetése után fennálló tőketartozás pontos összegét, valamint a részek esedékességének dátumát. Az első törlesztőrészlet minden esetben a kölcsön folyósítását követő 30 napon túli, de az adós hitelkérelemben feltüntetett választásának megfelelően napon esedékes. Ezért az adós tudomásul veszi, hogy a fentiek alapján a havi törlesztőrészek összege a hitelkérelemben megjelölt összegtől eltérhet. A felek megállapodnak, hogy a törlesztőrészlet ilyen módosulása nem minősül szerződésmódosításnak.

Az ÁSZF II.3. pontja részletezte annak szabályait, hogy a bank a kamatváltozásból és az árfolyamváltozásból eredő különbözetet miképpen számítja ki, és milyen módon érvényesíti az adóssal szemben.

Az ÁSZF VIII. pontja kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazott, amely szerint a devizaalapú hitelek általános sajátossága, hogy az adós számára speciális kockázatot rejt, egyrészt a forint/svájci frank árfolyam emelkedésének kockázatát (árfolyamkockázat), másrészt a svájci frank alapkamat emelkedésének kockázatát. Az árfolyam- és kamatváltozás a teljes tartozásra kihatással van, az árfolyamváltozás hatása a havi törlesztőrészlet tőke- és kamatösszegét is érinti. A kölcsön folyósításakor érvényes vételi árfolyam és a törlesztőrészlet esedékességekor (illetve előtörlesztéskor vagy résztörlesztéskor) érvényes eladási árfolyam aránya alapján kerül meghatározásra az árfolyam-különbözet összege. Amennyiben a folyósításkori árfolyam alacsonyabb, mint a törlesztés esedékességének napján érvényes deviza eladási árfolyam, a különbözet a folyósításkori havi törlesztőrészekeken felül fizetési kötelezettséget (árfolyamveszteséget) okoz. Az árfolyammozgás a havi törlesztőrészek akár jelentősebb emelkedését is okozhatja. Ha a szerződés az eredeti futamidő lejártá előtt bármely okból megszűnik, a bank a teljes fennálló tartozásra érvényesíti a megszűnés napjáig bekövetkezett árfolyam- és kamatlábváltozás hatását, ami emelkedő árfolyamok és vagy kamatlábak esetén a tőketartozást meghaladó fizetési kötelezettséget jelent.

A hitelkérelem kitöltése alkalmával eljáró értékesítő nem adott olyan tájékoztatást a felperes részére, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak jelentősége vagy mértéke csekély.

A felperes hitelkérelmét az alperes írásban elfogadta, a kért kölcsönt folyósította, és az elfogadó nyilatkozatának mellékleteként megküldte a felperesnek a fizetési tervet, amelyben feltüntette a bázisárfolyamot is.

Az alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (DH1 törvény) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) alapján elszámolt a felperessel,

az elszámolás felülvizsgálnak minősül, a tisztességtelenül felszámított összeg jóváírása, majd a tartozás forintosítása megtörtént.

A felperes a törlesztési kötelezettségét 2015. szeptember 14-ig szerződésszerűen teljesítette, ezt követően viszont nem, ezért az alperes a kölcsönszerződést 2016. szeptember 12-én felmondta.

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen. Arra hivatkozott, hogy a megállapodásnak az árfolyamkockázatot az adósra áthárító feltételei a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 209. §-ának (1) bekezdése alapján tisztességtelenek, hiszen az alperes nem adott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatra vonatkozóan. Utalt arra is, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján is semmis, nem tartalmazza ugyanis kiszámítható módon a kölcsön devizaösszegét. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását és az alperes kötelezését kérte 295 316 Ft megfizetésére.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére, másodlagosan a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest 18 730 Ft perköltség megfizetésére annak megállapítása mellett, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A határozatának indokolásában kifejtette, hogy az alperes alap nélkül kérte a per megszüntetését, hiszen a felperes a keresetét a DH2 törvény 37. §-a (1) bekezdésének megfelelő módon terjesztette elő.

A per érdemét illetően megállapította, hogy az alperes az ÁSZF VIII. pontjában a 2/2014. Polgári jogegységi határozatnak megfelelően, világos és közérthető módon tájékoztatta a felperest az árfolyamkockázat lényegéről és annak a felperes fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatásáról. Ezért a per során a felperes kötelezettsége volt annak igazolása, hogy az alperes nevében eljáró személyektől a szerződéskötés során olyan tájékoztatást kapott, amelyből alappal gondolhatta, hogy az árfolyamváltozásnak nincs kockázata, vagy annak mértéke korlátozott. Kifejtette azonban, hogy e bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget, hiszen **K. J.** tanúvallomása az általa előadottakat nem támasztotta alá, **P. H.** tanú kihallgatására irányuló bizonyítási indítványt pedig el kellett utasítani, ez utóbbi személy ugyanis csak a gépjármű értékesítését végezte, a kölcsönszerződés megkötésében ténylegesen nem működött közre. Emiatt arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a szerződésben világos és egyértelmű tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról, ezért az ennek hatásait rá áthárító kikötések tisztességtelenség címén nem érvénytelenek.

Kifejtette azt is, hogy bár a perbeli kölcsönszerződés szerint a kirovó pénznem a svájci frank, a megállapodás a kölcsönösszeget a lerovó pénznemben, azaz forintban határozta meg. Rögzítette ugyanakkor, hogy a szerződés - a devizában való elszámolás érdekében -

akként rendelkezett, hogy a kölcsön összegének átutalását követően készítendő törlesztési terv tartalmazza a folyósítás napján érvényes, az **Y** Zrt. által közzétett vételi árfolyamot, amely a további fizetési kötelezettségek meghatározásának alapjául szolgál. Mindebből arra következtetett, hogy a kölcsön összege nemcsak forintban, hanem svájci frankban is egyértelműen meghatározásra került: az a forintban megjelölt összegnek a folyósítás napján érvényes, az **Y** Zrt. által közzétett vételi árfolyamon számított összege. Ezért a szerződés a Kúria 6/2013. és 1/2016. számú Polgári jogegységi határozatai alapján a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján sem érvénytelen.

A pervesztes felperest a polgári perrendtartástól szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltségének megfizetésére, és megállapította, hogy a le nem rótt illetéket a költségmentes felperes helyett az állam viseli.

A felperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerint történő megváltoztatására irányult. Megismételte az elsőfokú eljárás során előadott azon érvelését, hogy a szerződés nem tartalmaz megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatra vonatkozóan. Az Európai Unió Bíróságának C-186/16. számú ítéletére utalva rámutatott, hogy az alperesnek a szerződéskötés előtt tájékoztatnia kellett volna őt az árfolyamkockázat fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatásáról, továbbá azokról az árfolyamot érintő tényekről és körülményekről, amelyek az alperes számára a szerződéskötés időpontjában ismertek voltak. Hangsúlyozta, hogy a tájékoztatásnak nemcsak nyelvtani, hanem tartalmi szempontból is világosnak és közérthetőnek kellett volna lennie, egy fogyasztótól ugyanis csak ilyen esetben lehet elvárni azt, hogy átlássa az árfolyamkockázat tényleges gazdasági hatásait. Megismételte azt az álláspontját is, hogy a szerződés kiszámítható módon nem tartalmazza a kölcsön devizaösszegét, nem rögzíti ugyanis, hogy a forintösszeget milyen árfolyamon kell átszámítani svájci frankra. Érvelése szerint az ÁSZF azon rendelkezése, amely alapján a törlesztési tervben fel kellett tüntetni a folyósítás napján érvényes, az **Y** Zrt. által közzétett vételi árfolyamot, egy fogyasztó számára nem kellő világos ahhoz, hogy átlássa: ezen az árfolyamon került átszámításra a kölcsön forintösszege svájci frankra.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte.

Az ítéletábrla a fellebbezést az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével, helyesen állapította meg, abból helytálló jogi következtetésre jutott, az általa kifejtettekkel az ítéletábrla egyetért.

A fellebbezés tükrében kiemeli, hogy a felperes már a hitelkérelem benyújtásakor, azaz a szerződés létrejöttét megelőzően megfelelő tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatra vonatkozóan, a hitelkérelem mellékletét képező, általa aláírt ÁSZF VIII. pontja ugyanis világosan és közérthetően tartalmazta az árfolyamkockázat lényegét (működési

mechanizmusát), és azt is, hogy az milyen hatást gyakorolhat a felperes fizetési kötelezettségeire (pozitív árfolyamkülönbség esetén növeli, negatív árfolyamkülönbség esetén csökkenti azt). Ezért a felperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy ez a tájékoztatás nem felel meg az Európai Unió Bírósága C-186/16. számú ítéletben foglalt követelményeknek.

Ezt meghaladó tájékoztatási kötelezettség az alperest nem terhelte, a 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolásának III.3. pontja értelmében ugyanis e kötelezettség „nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Ahogy arra a Legfelsőbb Bíróság a BH2012/7/G.4. számon közzétett elvi határozatában már rámutatott, a pénzügyi intézménynek nem kellett arról nyilatkoznia, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. Ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettséget egyébként nem is lehetne teljesíteni, mert az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú időintervallum esetén. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által a Kúria részére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint, a 2001-2008 közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát. Ezen időszakban a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra.” Ennek tükrében az elsőfokú bíróságnak nem kellett vizsgálatokat folytatnia arra nézve, hogy az alperesnek a szerződés megkötésekor voltak-e, és ha igen, milyen információi voltak az utóbb bekövetkezett jelentős árfolyamváltozásról, azt ugyanis az alperes sem láthatta előre, így erre nézve nem is adhatott tájékoztatást a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy a felperes - az 1952. évi Pp. 3. §-a (3) bekezdésének megfelelő bírói tájékoztatás ellenére - nem igazolta, hogy az alperes szerződéskötéskor eljáró alkalmazottjától olyan tájékoztatást kapott, amely folytán alappal bízhatott abban, hogy az árfolyamváltozás bekövetkezésének esélye csekély vagy annak mértéke korlátozott. Ezért az elsőfokú bíróság a 2/2014. Polgári jogegységi határozatra is figyelemmel jogszerűen utasította el az árfolyamkockázatra vonatkozó világos és egyértelmű kikötések tisztességtelenségének megállapításra irányuló keresetet.

Alaptalan volt a felperes azon évelése is, amely szerint a kölcsönszerződés azért érvénytelen, mert sérti a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontját. Az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében a devizaalapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A jogegységi határozat indokolásának IV.1. pontja pedig kimondja, hogy a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti követelmény - figyelemmel a jogegységi határozat indokolásának III.1.c) és d) pontjaiban foglaltakra - akkor teljesül, ha a III.2. pont szerinti szerződés legalább a kirovó pénznem megjelölését (pl. svájci frank, euró, japán yen) tartalmazza. A szerződésnek ugyanakkor

nem érvényességi kelléke, hogy - akár naptárszerű megjelöléssel, akár más, egyértelmű meghatározással - megadja az irányadó átszámítási időpontot. Ez utóbbi ugyanis - a felek eltérő rendelkezésének hiányában - ipso iure a folyósítás időpontjában rögzül az 1959. évi Ptk. 231. §-a (2) bekezdésében írtakra tekintettel. Az irányadó devizaátszámítási árfolyamot pedig a jogegységi határozat indokolásának III/1.c) pontjában ismertetettek szerint utóbb a jogalkotó rendezte, ezért ennek elmaradása miatt a szerződés érvénytelensége már nem állapítható meg. A Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontjából nem vezethető le, hogy a szerződéskötés napján irányadó árfolyamon kiszámított tájékoztató jellegű kölcsönösszeg kirovó pénznemben történő megadása a szerződés érvényességi kelléke lenne.

A felek kölcsönszerződése a kirovó pénznemben, azaz forintban tartalmazza a kölcsön összegét, továbbá megjelöli a kirovó pénznemet: a svájci frankot. Mindez a jogegységi határozat tükrében elegendő ahhoz, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. §-a (1) bekezdése a) pontjának megfelelően, hiszen az átszámítás időpontja - a felek eltérő rendelkezésének hiányában - a folyósítás napja volt (az 1959. évi Ptk. 231. §-ának (2) bekezdése), az átszámítási árfolyamot pedig a jogalkotó a jogegységi határozat III/1.c) pontjában ismertetettek szerint: a DH1 és DH2 törvények útján mind a múlt, mind pedig a jövőre vonatkozóan meghatározta, ezért a szerződés érvénytelensége az átváltási árfolyam hiánya miatt a Hpt. 213. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján nem állapítható meg (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.547/2017/5.).

A kifejtettek okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségét, amelynek összegét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdései alapján 5000 Ft + Áfa, azaz 6350 Ft-ban állapította meg, ez állt arányban ugyanis a fellebbezési pertárgyértékkel és a kifejtett jogi képviselői munkával. A másodfokú eljárás során felmerült költségeit pervesztességére figyelemmel a felperes maga viseli (1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése), a felperes költségmentessége folytán ugyanakkor a le nem rótt fellebbezési illeték az állam terhén marad (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

Debrecen, 2018. március 27.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Hajkó Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő